

УДК 332.132(477.87):911.375.62

Волошина Ю.Я.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки підприємства
Ужгородського національного університету***ВДОСКОНАЛЕННЯ ОСНОВНИХ ІНСТРУМЕНТІВ
ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ДЛЯ РОЗВИТКУ МІСЬКИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ****IMPROVEMENT THE MAIN INSTRUMENTS OF STATE REGULATION
FOR DEVELOPING URBAN SETTLEMENTS****АНОТАЦІЯ**

В статті запропоновано та детально проаналізовано найбільш ефективні інструменти державного регулювання соціально-економічного розвитку вітчизняних міських населених пунктів. Розроблено структурно-логічну модель державного регулювання соціально-економічного розвитку міських населених пунктів у розрізі взаємопов'язаних між собою сфер, а саме законодавчої, соціально-інфраструктурної та економічної, на основі запропонованих інструментів регулюючого впливу держави, що забезпечить стабільний розвиток міських поселень. Визначено основні проблемні питання кожної сфери та запропоновано основні державні інструменти для їх вирішення.

Ключові слова: державні інструменти, державне регулювання, міські населені пункти, соціально-економічний розвиток міських населених пунктів, національна економіка.

АННОТАЦИЯ

В статье предложены и детально проанализированы наиболее эффективные инструменты государственного регулирования социально-экономического развития отечественных городских населенных пунктов. Разработана структурно-логическая модель государственного регулирования социально-экономического развития городских населенных пунктов в разрезе взаимосвязанных между собой сфер, а именно законодательной, социально-инфраструктурной и экономической, на основе предложенных инструментов регулирующего воздействия государства, что обеспечит стабильное развитие городских поселений страны. Определены основные проблемные вопросы каждой сферы и предложены основные государственные инструменты для их решения.

Ключевые слова: государственные инструменты, государственное регулирование, городские населенные пункты, социально-экономическое развитие городских населенных пунктов, национальная экономика.

ANNOTATION

In this scientific article recommended and detailed analyzed the most effective tools of state regulation of social and economic development of national urban settlements. Designed a structural-logic model of the state regulation of social and economic development of urban settlements in the context of inter-related areas, including: legislative, socio-infrastructure and economical areas of the proposed regulatory instruments of state control that will ensure sustainable development of urban areas of the state. Accordingly, has chosen the basic problem areas of each sector and proposed major government tools to solve them.

Keywords: government instruments, government regulation, urban settlements, socio-economic development of urban settlements, national economy.

Постановка проблеми. Основне завдання дослідження полягає у розкритті основних державних інструментів, застосування яких допоможе вирішити найбільш поширені соціально-економічні проблеми, які є притаманні майже всім міським населеним пунктам держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблеми державного регулювання розвитку міських населених пунктів знайшли своє відображення у працях таких вітчизняних та зарубіжних науковців, як: Іващенко А.А. [2], Єрошкіна О., Кузьмін О. [3], Постніков В. [7], Дерун Т., Фоміна О., Ібатуліна Ш., Гаріп Ф. Салман А. та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Обране дослідження є надзвичайно актуальним, і через недостатню наукову розробленість вказаної теми існує об'єктивна потреба подальшого розвитку теоретичних положень по вдосконаленню інструментів державного регулювання соціально-економічного розвитку міських населених пунктів.

Мета статті полягає у дослідженні та виокремленні найбільш ефективних інструментів державного впливу на соціально-економічний розвиток міських населених пунктів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під державним регулюванням розвитку міських населених пунктів розуміють сукупність інструментів, за допомогою яких держава в особі відповідних законодавчих виконавчих і контролюючих органів влади встановлює вимоги до населення та підприємницьких структур. Воно втілюється через низку законів та допоміжних інструментів, розпоряджень формального та неформального характеру та додаткових правил, які встановлюються державою чи відповідними недержавними агентствами в рамках делегованих їм повноважень.

Через неспроможність механізму ринкового саморегулювання вирішувати проблеми розвитку міських населених пунктів постає необхідність їх державного регулювання.

Як зазначено у «Економічній енциклопедії» [1, с. 323], існують три головні форми державного регулювання: планування (довго-, середньо- та короткотермінове); програмування (в основному це складання цільових комплексних програм) та прогнозування на національному та наднаціональному рівнях.

Існує чимало інструментів (регуляторів), за допомогою яких держава може регулювати розвиток населених пунктів. У залежності від того, в яких саме сферах господарської діяль-

ності проводять певні зміни, застосовують відповідні інструменти.

Під інструментами регулювання розвитку розуміють заходи та важелі, що використовуються державою для забезпечення пропорційності та стабільності у країні [1, с. 668].

У дослідженні автор пропонує найбільш дієві інструменти державного регулювання соціально-економічного розвитку міських населених пунктів. У багатьох вітчизняних літературних джерелах подано чимало інформації про державні інструменти регіонального розвитку, однак ніде не виділено, які ж саме інструменти варто використовувати для розвитку міських населених пунктів. Звичайно, розвиток населених пунктів є частиною регіонального розвитку, і, відповідно, багато інструментів є спільними. Однак ми пропонуємо підійти до вирішення даного питання трохи з іншого ракурсу, виділяючи три основні сфери, які потребують державного регулювання для подальшого розвитку міських населених пунктів. На основі проведеного аналізу ми зробили «структурно-логічну модель державного регулювання соціально-економічного розвитку міських населених пунктів», де вибрали основні проблемні питання розвитку міських населених пунктів у розрізі даних сфер. Визначили причини їх виникнення на державному рівні та, відповідно, згрупували інструменти державного регулювання, успішне втілення яких не лише сприятиме їх вирішенню, але й приведе до подальшого соціально-економічного розвитку відповідних міст та селищ міського типу (рис. 1).

У ході дослідження було виявлено три основні сфери, які потребують державного регулювання в подальшому розвитку міських населених пунктів: адміністративно-територіальна, соціально-інфраструктурна, а також економічна.

Адміністративно-територіальна сфера не має прямого відношення до соціально-економічного розвитку населених пунктів, однак через ряд певних відмінностей у розвитку населеного пункту через його статус, на нашу думку, дана сфера є важливою, особливо враховуючи те, що на сьогодні досить велика частка міських населених пунктів не відповідає своєму статусу. У процесі аналізу адміністративно-територіальної сфери виявлено основну проблему, яка впливає на подальший розвиток міських населених пунктів – це невідповідність своєму статусу.

Багато міських населених пунктів держави не відповідають своєму статусу, що впливає на соціально-економічне становище місцевих жителів: відмінність у рівні комунальних витрат (часто в місті комунальні платежі є вищими, ніж в інших населених пунктах), інвестиційна привабливість (місто має більше можливостей залучити інвестиції чи відрахування із бюджету для вирішення власних потреб), іміджовість населеного пункту тощо. Основною причиною виникнення даної проблеми є недосконалість та недотримання законодавчої бази.

В ході дослідження виявлено невідповідності законодавчої бази стосовно адміністративно-територіального устрою держави. Для вирішення цієї проблеми ми пропонуємо використати такий державний інструмент, як врегулювання законодавчої бази. Завдяки повному врегулюванню і дотриманню вітчизняної законодавчої бази дане питання буде повністю вирішене і позитивно вплине на подальший розвиток міських населених пунктів держави.

Соціально-економічний розвиток міських населених пунктів має узгоджуватись і мати єдиний напрям із соціально-економічним розвитком держави, тому держава за допомогою певних інструментів має направляти та регулювати розвиток населених пунктів.

Існує чимало інструментів, за допомогою яких мали б вирішуватись проблемні питання в державі, регіоні чи місті. Однак постає питання: як вибрати правильні інструменти для кожного окремого населеного пункту? У кожному міському населеному пункті є місцеві органи влади, які найкраще знають всі нагальні проблеми і можуть запропонувати найефективніші варіанти та інструменти для їх вирішення. Наше завдання полягає у згрупуванні всіх найефективніших інструментів державного впливу, використання яких не лише допоможе вирішити спільні проблеми міських населених пунктів, але і приведе до прискорення їх соціально-економічного розвитку. Зосередимо нашу увагу на інструментах для вирішення основних економічних проблем міських населених пунктів. До економічних проблем міських населених пунктів в ході даного дослідження ми віднесли:

- забезпеченість зайнятості населення;
- розвиток підприємництва та бізнесу;
- рівень середньомісячної заробітної плати та доходів населення;
- залучення інвестицій в менші міські населені пункти.

На нашу думку, це найбільш гострі економічні проблеми, які притаманні кожному населеному пункту нашої держави. Звичайно, даний перелік проблем є невичерпним, однак ми зосередимо нашу увагу саме на вибраних і запропонуємо державні інструменти, за допомогою яких на національному рівні можна вплинути на їх вирішення.

Всі вищеперераховані проблеми є взаємопов'язані між собою і тому потребують комплексного вирішення насамперед за рахунок комплексних державних інструментів для їх вирішення. Держава в особі державних органів влади може прямо чи опосередковано впливати на масштаби інвестиційної політики, підтримувати розвиток підприємництва та бізнесу, як основу для вирішення проблем зайнятості та покращення економічного становища, оперативно та результативно реагувати на ринкові коливання цін, вдосконалювати та розбудовувати інфраструктуру населених пунктів, вирівнювати економічне

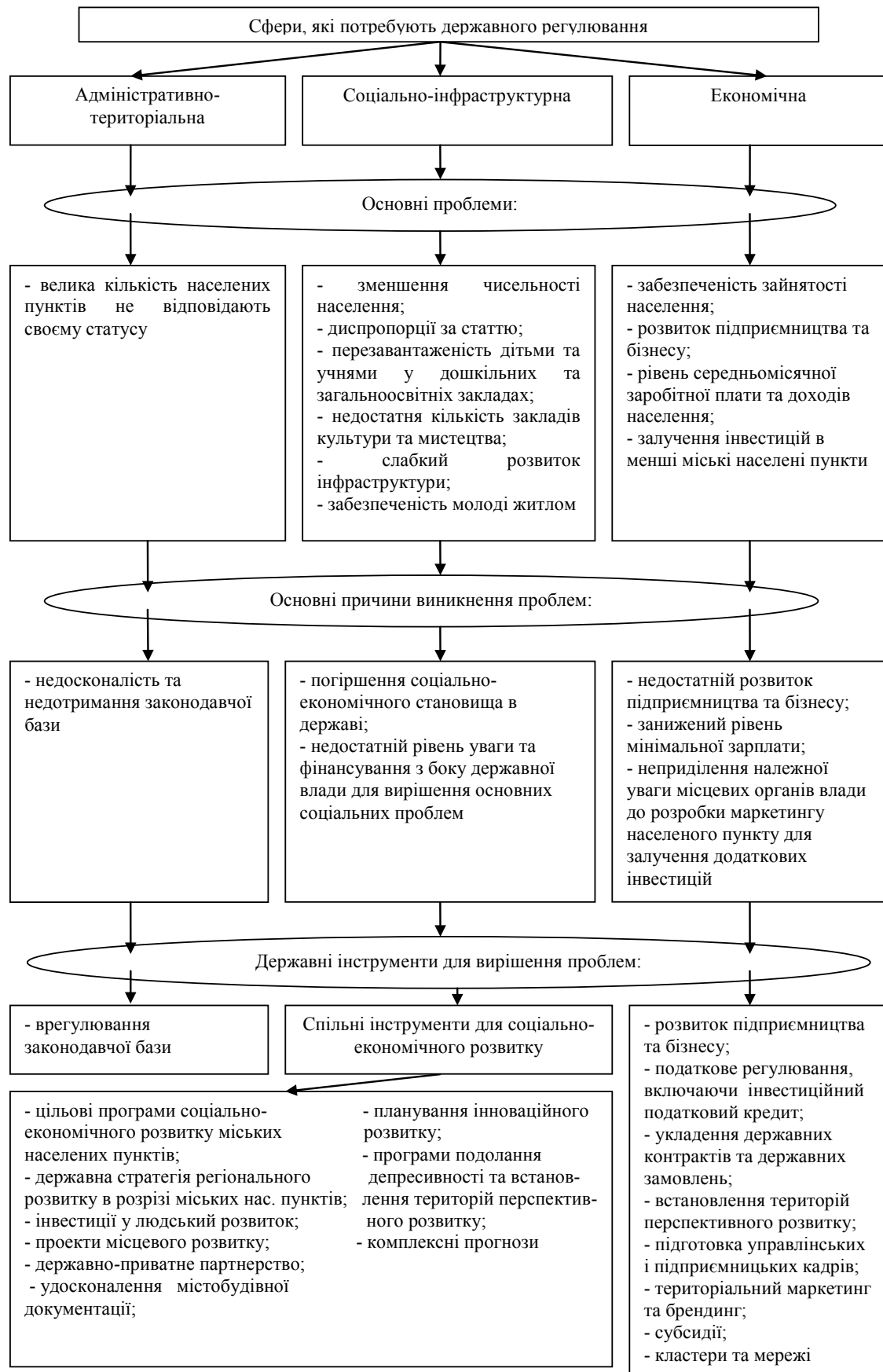

Рис. 1. Структурно-логічна модель державного регулювання соціально-економічного розвитку міських населених пунктів

Джерело: розроблено автором

становище населених пунктів через рівномірну бюджетну політику тощо.

Для вирішення поставлених проблем економічного характеру ми пропонуємо використовувати такі державні інструменти:

- розвиток підприємництва та бізнесу;
- податкове регулювання, включаючи інвестиційний податковий кредит;
- укладення державних контрактів та державних замовлень;
- встановлення територій перспективного розвитку;
- підготовка управлінських і підприємницьких кадрів;
- територіальний маркетинг та брендинг;
- субсидії;
- кластери та мережі.

Найбільш оптимальним шляхом для розвитку міського населеного пункту є орієнтація на використання внутрішнього потенціалу: специфіки ведення підприємницької діяльності і бізнесу та встановлення інституційних зв'язків між органами влади, традиційної структури місцевої економіки, розвитку перспективних видів підприємництва тощо.

Розвиток підприємництва та бізнесу не лише допоможе вирішити проблему зайнятості населення, але покращить загальне економічне та соціальне становище, створюючи широкі можливості для більш повного використання знань, вмінь, навиків населення, позитивно вплине на благоустрій відповідного населеного пункту і допоможе усунути дисбаланс попиту та пропозиції на товари та послуги.

Держава відіграє особливу роль у розвитку і становленні підприємництва, адже завдяки певним важелям впливу (податковій політиці, бюджетній підтримці, укладанням державних контрактів і закупівель певної частини продукції та наданням субсидій та субвенцій) може активізувати розвиток малого та середнього бізнесу, що сприятиме самозайнятості населення та розвитку міських поселень. Розвиток малого та середнього підприємництва та бізнесу є єдиним виходом для забезпечення зайнятості населення у менших міських населених пунктах, де особливо гостро стоїть проблема зайнятості.

Державна підтримка може проявлятися насамперед у зменшенні бюрократичного та регуляторного навантаження на підприємство. Держава має створювати всі умови для розвитку всіх форм та видів бізнесу і підприємства, і особливо сприяти розвитку інноваційно-інвестиційних підприємств, усуваючи при цьому бюрократичний апарат, спрощену систему документації та сприяючи зменшенню податкового навантаження.

Завдяки державній підтримці розвитку підприємства у відповідних міських населених пунктах збільшиться зайнятість населення, рівень доходів громадян, відбудеться поштовх до інвестиційної політики та покращиться загальне економічне становище.

Важливим державним інструментом регулювання соціально-економічного розвитку населених пунктів є податкове регулювання. Держава може змінювати не лише суми податків, але й процедури їх сплати. Якщо підприємство є перспективним і допомагає вирішувати проблему зайнятості місцевого населення, місцевим органам влади необхідно піти назустріч такому підприємству, особливо при виникненні фінансових труднощів чи у випадку розширення такого. Держава в особі місцевих органів влади може надавати податкові пільги, звільняти від оподаткування повністю чи частково стратегічно важливі підприємства, надавати відстрочки в сплаті податків чи допомагати якимось іншими важелями впливу (дотаціями, субсидіями, субвенціями тощо).

До основних інструментів ефективного податкового регулювання для стимулювання інвестиційної активності підприємств відносять [2, с. 14]: інвестиційний податковий кредит, зниження ставок оподаткування, податкові канікули, відміну податків на реінвестування та інвестиційну податкову знижку.

Як показують дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених, даний метод податкового регулювання є найбільш ефективним у випадку направлення зекономлених коштів на: подальший розвиток підприємства, створення нових робочих місць, інвестиції, проведення НДДКР, прискореного розвитку окремих галузей, на охорону довкілля, покращення екологічної ситуації тощо. Варто відмітити, що завдяки інвестиційному податковому кредиту та механізму прискореної амортизації у промислово розвинених країнах Східної Азії, Японії, США та Західної Європи в кінці ХХ ст. відбувся найстрімкіший інноваційний розвиток економіки.

Інвестиційний податковий кредит є тимчасовим зменшенням платежів по податку із перспективою його сплати не лише у вигляді суми кредиту, але й відсотків.

Важливим державним інструментом регулювання економічного розвитку міських населених пунктів є укладання державних контрактів та державних замовлень. Особливо ефективним є даний інструмент розвитку для провідних підприємств населеного пункту. Якщо певне підприємство є стратегічно важливим для відповідного населеного пункту (забезпечує зайнятість місцевого населення, виготовляє унікальні чи неконкурентні види продукції), держава за допомогою даного економічного інструменту може допомогти та продовжити успішне функціонування даного підприємства, забезпечуючи при цьому стабільне економічне становище в цілому населеному пункті. Звичайно, даний інструмент є більше локального рівня, націлений на розвиток та покращення конкретного підприємства, а не цілого регіону. Однак наше завдання полягає в пошуку державних інструментів, за допомогою яких можна покращити соціально-економічне становище міських насе-

лених пунктів. Вважаємо, що для сталого функціонування та розвитку конкретного підприємства у малому міському населеному пункті (місті чи селищі міського типу), від якого залежить економічне становище значної частини місцевих жителів, використання даного інструменту є надзвичайно актуальним та важливим.

Особливо актуальним даний економічний інструмент є для населених пунктів із слабким розвитком підприємницької діяльності, що найчастіше проявляється в монофункціональних міських населених пунктах (малих містах та селищах міського типу). Завдяки ефективному використанню даного інструменту можна досягти вирішення основних проблемних питань населеного пункту: зайнятості населення (створення нових робочих місць та зниження рівня безробіття), збільшення доходів населення, регулярність надходжень до місцевих бюджетів, збільшення інвестиційної привабливості тощо. У нашому розумінні, території перспективного розвитку – це в якійсь мірі спеціальні економічні зони із певними перевагами по відношенню до інших територій чи населених пунктів.

Наступним актуальним інструментом, завдяки застосуванню якого можна регулювати розвиток міського населеного пункту, є територіальний маркетинг та брендинг. Під територіальним маркетингом ми розуміємо вміння вигідно «продати» інвестиційну привабливість даного населеного пункту, створити всі необхідні умови для економічного зростання, при цьому підвищуючи якість та рівень життя населення. На державному рівні необхідно зобов'язати всі міські населені пункти розробити маркетинг та брендинг свого населеного пункту. У багатьох населених пунктах є специфічні підприємства, які виготовляють продукцію по державному замовленню чи для експорту за кордон. Маючи в наявності таке підприємство чи якісь інші унікальні об'єкти, варто підкреслити, що це позитивно впливатиме на імідж даного населеного пункту та можливість залучення додаткових інвестицій.

У процесі подальшого дослідження зроблено висновок, що важливим державним регулятором розвитку економіки населеного пункту є державні трансфери у вигляді субсидій чи дотацій. Частина науковців вважають, що даний державний інструмент в довгостроковій перспективі є неефективним і не приносить ніякої користі для держави, окрім видатків. Однак, на нашу думку, є такі стратегічно важливі сфери економічної діяльності, які обов'язково потрібно підтримувати на загальнодержавному рівні, в іншому випадку відповідні підприємства можуть просто збанкрутувати. Субсидії та дотації є надзвичайно важливим державним інструментом, за допомогою якого держава може регулювати розвиток тих чи інших галузей економічної та соціальної діяльності. Для стратегічно важливих підприємств чи малозабезпечених верств населення державна допомога у вигляді субсидій

в першому випадку допомагає підприємствам уникнути банкрутства, в другому – допомагає вирішувати проблему повного зубожіння відповідних верств населення.

Варто відмітити важливість такого інструменту, як кластери та мережі. Існує точка зору, що даний державний інструмент є важливим лише на регіональному рівні, однак, на нашу думку, коли мова йде про значні міста, чи міста-мільйонники із широкою мережею різнопрофільних підприємств однієї галузі, то даний інструмент є не лише доречним, але й успішно функціонуючим. У нашому випадку кластер носить більш локальний характер із перспективою впливу на весь регіон, а іноді виходить і за його межі. Однак даний інструмент є актуальним лише для тих міських населених пунктів, де є галузева специфіка значної частини їхніх підприємств. Перш ніж створити економічний кластер, міські органи влади повинні виявити доцільність його створення та розвитку у даному населеному пункті. Враховуючи сучасне соціально-економічне становище значної частини великих міських населених пунктів (значних міст та міст-мільйонників), використання даного державного інструменту є доцільним у науково-технічній галузі, в певних дослідницьких мережах, інтегрованих у світове наукове співтовариство, чи у інших галузях, які є профільними і добре розвиненими у відповідному місті. Державна участь у даному випадку полягає у сприянні створення відповідного кластеру та визначенні порядку дотацій та субвенцій із державного бюджету на стимулювання розвитку конкретної галузі економіки міста, яка матиме успішний вплив і на економічний розвиток не лише даного населеного пункту, але й на цілий регіон [3].

Окрім вище перерахованих державних інструментів, які мають вплив на економічний розвиток міського населеного пункту, варто звернути особливу увагу і на соціальний розвиток.

Соціальний розвиток міських населених пунктів є тісно пов'язаним із розвитком інфраструктури, тому ці дві складові виокремлено в одну загальну сферу – соціально-інфраструктуру. Всі міські населені пункти є різними за територією, чисельністю населення, географічним розташуванням чи іншими ознаками, відповідно, у кожного міста є індивідуальні проблеми різного характеру, які потребують нагального вирішення.

У ході даного дослідження було визначено такі основні проблеми соціального напрямку, які притаманні майже всім міським населеним пунктам держави: зменшення чисельності населення; диспропорції за статтю; перезавантаженість дітьми та учнями у дошкільних та загальноосвітніх закладах; недостатня кількість закладів культури та мистецтва; слабкий розвиток інфраструктури та забезпеченість молоді житлом.

Досліджуючи проблему чисельності населення, було виявлено важливу соціальну про-

блему – диспропорції населення за статтю, де чисельність жінок перевищує чисельність чоловіків. Перш за все це викликано економічними факторами, оскільки особи чоловічої статті частіше за жінок, у зв'язку із скрутним економічним становищем, намагаються працевлаштуватися за кордоном. Наступною причиною є те, що чоловіки більш схильні до конфліктних ситуацій із наслідками для здоров'я, а іноді й життя.

Перезавантаженість дитсадків та загальноосвітніх закладів є загальнодержавною проблемою. За роки незалежності майже у всіх міських населених пунктах зменшилась кількість відповідних закладів, що викликає більшу завантаженість та напругу на функціонуючі установи. Схожа ситуація спостерігається із закладами культури та мистецтва. На розвиток культури та мистецтва у відповідних міських населених пунктах майже не виділяють кошти із державного бюджету. Лише за умови, що у певному населеному пункті добре розвинена туристична чи рекреаційна галузь, є перспективи до розвитку закладів культури та мистецтва за рахунок недержавних коштів.

Одним із найдієвіших сучасних інструментів, за допомогою якого держава може регулювати подальший соціально-економічний розвиток міських населених пунктів, є цільові програми соціально-економічного розвитку міських населених пунктів. На законодавчому рівні основою для розроблення таких програм є Конституція України та відповідні закони України: «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» [4], «Про державні цільові програми» [5] та Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм» [6] тощо. Згідно Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», програми економічного та соціального розвитку є документами, в яких визначено основні цілі та пріоритети економічного та соціального розвитку відповідного населеного пункту, засоби та методи їх досягнення, формується взаємоузгоджена і комплексна система заходів органів законодавчої та виконавчої влади, місцевих органів влади, які спрямовують всі зусилля на вирішення проблем соціально-економічного характеру, подальшого розвитку у соціальній та економічній сфері. На нашу думку, даний інструмент державного регулювання розвитку населених пунктів є надзвичайно дієвим для вирішення спільних питань соціально-економічного розвитку міських населених пунктів.

Розробка зазначених державних цільових програм потребує ретельного врахування багатьох факторів міського населеного пункту: показників демографічної ситуації, рівня використання природного, виробничого, науково-технічного та трудового потенціалу; стану конкурентоспроможності національної економіки; сучасного стану

розвитку економіки і соціальної сфери тощо. На основі даного аналізу вищеперерахованих показників визначаються основні проблемні питання розвитку соціально-економічної сфери, завдяки яким виділяють основні пріоритети соціально-економічного розвитку та систему напрямів стосовно реалізації державної політики [7].

Стратегічне планування є важливим важелем прямого впливу держави на процеси збалансованого відтворення регіональних комплексів. Варто відмітити, один із найбільш дієвих інструментів стратегічного планування – державна стратегія регіонального розвитку, яка орієнтована на вдосконалення соціально-економічного стану всього регіону і, відповідно, його міських населених пунктів. На нашу думку, такого виду стратегії обов'язково мають включати відповідні ключові міські населені пункти регіону і направляти всі можливі зусилля на реалізацію їх пріоритетних видів діяльності з метою підтримки їх розвитку.

Важливе значення для розвитку міських населених пунктів держави відіграє розвиток інновацій. Саме в міських населених пунктах зароджується науково-технічний прогрес і починається науковий та технологічний прогрес. На жаль, значна частка державних органів влади не приділяють належної значущості розвитку інноваційної галузі, і, відповідно, бракує державної підтримки. Найбільш ідеальне поєднання, коли органи місцевої влади самостійно визначають основні інструменти для подальшого інноваційного розвитку. Даний інструмент регулювання розвитку населених пунктів успішно втілений і функціонує у багатьох європейських країнах (Італії, Болгарії, Німеччині тощо).

Враховуючи сучасний стан житлово-комунального господарства, майже у всіх міських населених пунктах держави спостерігаються однакові проблеми (низький рівень та кризовий стан інфраструктури: зношеність водопостачальних, каналізаційних, теплових мереж, застарілий житловий фонд тощо). Для вирішення зазначених проблем та успішного соціально-економічного розвитку міста пропонується застосувати такий інструмент, як державно-приватне партнерство. Даний інструмент є широкоживим у багатьох європейських країнах: у Франції завдяки даному інструменту оновлено мережі водопостачання; в Італії та Ірландії – налагоджено систему переробки відходів та проведено ремонтні роботи по ремонту каналізаційних мереж тощо.

У 2009 р. для вирішення важливих проблем у галузі житлово-комунального господарства було прийнято Концепцію розвитку державно-приватного партнерства у житлово-комунальному господарстві [8].

Досвід зарубіжних країн доводить, що співробітництво державних органів влади та приватного сектору є ефективним і вигідним для всіх учасників партнерства.

Варто відмітити ще один державний інструмент – програми подолання депресивності та встановлення територій перспективного розвитку. На жаль, на сьогодні в законодавстві нема чітко визначено, по яким критеріям територію (населений пункт) вважати депресивною. На нашу думку, якщо у міському населеному пункті слабкий рівень соціально-економічного розвитку простежується протягом тривалого часу і в майбутньому не прогноуються суттєві покращення, то такий населений пункт можна вважати депресивним. Визнання території такого населеного пункту депресивною дасть йому можливість одержати державну фінансову підтримку завдяки спеціальним державним програмам подолання депресивного стану.

Висновки. Для вдосконалення державного регулювання розвитку міських населених пунктів автором розроблено відповідну модель (рис. 1), у якій визначено три основні сфери, які потребують державного регулювання: адміністративно-територіальну, соціально-інфраструктурну та економічну. У ході дослідження визначено, які основні проблеми притаманні міським населеним пунктам в розрізі вибраних сфер, і визначено основні причини їх виникнення. Для вирішення вищезазначених проблем адміністративно-територіального, соціального та економічного характеру запропоновано та обґрунтовано відповідні державні інструменти для їх вирішення, успішне застосування яких не лише призведе до вирішення найбільш гострих проблемних питань, але й позитивно

вплине на подальший соціально-економічний розвиток міських населених пунктів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Економічна енциклопедія: у 3-х т. Т. 1 / Редкол.: С.В. Мочерний [та ін.]. – К.: Академія, 2000. – 864 с.
2. Іващенко А.А. Інвестиційний податковий кредит як перспективне джерело фінансування інвестицій підприємств / А.А. Іващенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2007. – № 4. – С. 14–18.
3. Кузьмін О. Кластери як чинник інноваційного розвитку підприємств і територіальних утворень / О. Кузьмін, В. Жеруха // Економіка України. – 2010. – № 2. – С. 14–23.
4. Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2000. – № 25. – С. 195.
5. Закон України «Про державні цільові програми» // Відомості Верховної Ради. – 2004. – № 25. – С. 352.
6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм» від 31.01.2007 р. № 106 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/106-2007-%D0%BF>.
7. Постніков В. Програмування соціально-економічного розвитку як інструмент державного регулювання якості життя / В. Постніков // Економічний аналіз. – 2010. – Вип. 7. – С. 51–54.
8. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Державної цільової програми підтримки соціально-економічного розвитку малих міст на 2011–2015 роки» від 18 серпня 2010 р. № 1695-р.] // Електронна база законодавства України «Ліга: Закон Enterprise», версія 7.8.1.